

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

(Conclusions and Recommendations)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องการสื่อสารชุมชนแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาการเกษตร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบของกระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมที่ใช้ในการพัฒนาการเกษตร และศึกษาบทบาทของสื่อชุมชนที่มีต่อการพัฒนาการเกษตร

1. รูปแบบของกระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม โดยภาพรวมหน่วยงานทั้ง 3 หน่วยงานทำหน้าที่เป็นผู้วางแผนและผู้ส่งสารหรือผู้ผลิต และชาวบ้านหรือเกษตรกรเป็นผู้รับสาร ในส่วนของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมพบว่า ศูนย์เขาหินซ้อนใช้รูปแบบ SWOT Analysis ในการดำเนินโครงการในส่วนของสถานีวิทยุเขาหินซ้อน มีการให้ผู้ใหญ่บ้านและเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐร่วมเป็นผู้ดำเนินรายการ และในส่วนของศูนย์ศึกษาชวณเกษตรมีการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสอบ

ถามปัญหาจากชาวบ้าน

2. สื่อที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการเกษตรคือสื่อบุคคลและสื่อกิจกรรม โดยมีบทบาทสำคัญในการให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของเกษตรกร เป็นการช่วยแก้ไข ปัญหาของเกษตรกร เช่น ปัญหาหนี้สินและปัญหาการขาดแคลนความรู้ใหม่ ๆ ส่งผลทำให้เกิดการฟื้นฟูเปลี่ยนแปลงและเป็นการยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น

3. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมในการสื่อสารชุมชนของเกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯและในรัศมีการกระจายเสียงของสถานีวิทยุชุมชนเขาหินซ้อน พบว่าการรับข้อมูลข่าวสารหรือความรู้เกี่ยวกับการเกษตรจากสื่อต่างๆของเกษตรกร ส่วนใหญ่รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อหลัก คือโทรทัศน์ จากสื่อชุมชนคือวิทยุชุมชน จากสื่อบุคคลคือเจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการ จากสื่อกิจกรรมคือการอบรมหรือการสาธิต และจากสื่ออื่น ๆคือแผ่นพับ

การมีส่วนร่วมในการสื่อสารของเกษตรกร พบว่า มีการเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม(อบรม/สาธิต ฯลฯ)อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือมีการติดต่อขอข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติมอยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือการร่วมทำหน้าที่ในการผลิตสื่อที่ใช้ในโครงการ/กิจกรรม(อบรม/สาธิตฯลฯ) เนื่องจากเป็นเกษตรกรไม่มีทักษะความสามารถด้านการผลิตสื่อและการเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นไปได้ยาก

สำหรับประโยชน์ที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมในการสื่อสารชุมชนของเกษตรกร พบว่า การได้มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นในโครงการ/กิจกรรม(อบรม/สาธิตฯลฯ) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือได้รับข้อมูลข่าวสารหรือความรู้ใหม่ ๆ อยู่ในระดับมาก

4. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมในการสื่อสารชุมชนของชาวบ้านในเครือข่ายของศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนเกษตร(ห้วยหิน) พบว่า ส่วนใหญ่รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อหลักคือโทรทัศน์ จากสื่อชุมชนคือหอกระจายข่าว จากสื่อบุคคลคือเจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการ จากสื่อกิจกรรมคือการอบรมหรือการสาธิต และจากสื่ออื่น ๆ คือแผ่นพับ

การมีส่วนร่วมในการสื่อสารของเกษตรกร พบว่า มีการร่วมประชุมกับศูนย์ศึกษาวนเกษตร อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือมีการเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม(อบรม/สาธิต ฯลฯ) อยู่ในระดับมากที่สุด และการมีส่วนร่วมที่น้อยที่สุดคือการร่วมทำหน้าที่ในการผลิตสื่อที่ใช้ในโครงการ/กิจกรรม(อบรม/สาธิตฯลฯ) อยู่ในระดับน้อย

สำหรับประโยชน์ที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมในการสื่อสารชุมชนของชาวบ้าน พบว่า การสามารถนำข้อมูลข่าวสารที่ได้จากโครงการ/กิจกรรม(อบรม/สาธิตฯลฯ)ไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพได้ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือได้รับข้อมูลข่าวสารหรือความรู้ใหม่ ๆ อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1.กระบวนการสื่อสารควรกระตุ้นให้ชุมชนมองเห็นคุณค่าตัวเองในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.การสร้างทักษะในการสื่อสารให้กับชุมชนจะเป็นช่องทางให้ชุมชนส่งข่าวสารจากจุดยืนมุมมองและทัศนะของตน